

Η ΓΕΝΙΑ ΤΩΝ ΟΠΤΙΚΩΝ ΑΦΟΜΟΙΩΤΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΑΦΕΛΟΥΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

του Ολέγ Κοροτάς

Η δημιουργία καινούργιας μορφής στην τέχνη πρέπει να προσφέρει κάτι εντελώς καινούργιο, αντί να αποσπάει κομμάτια από τα παλιά επιτεύγματα.

Να συζητήσουμε για τις έννοιες της λογοτεχνίας, ενώ η ροή του παραδόξου περιεχομένου επηρεάζει και διαμορφώνει τα συμπεράσματα των ενδιαφερομένων προσώπων (stakeholders) για τους προτεινόμενους προϋπολογισμούς που αφορούν την υλοποίηση των επιστημονικών έργων του Τεχνολογικού Ινστιτούτου Μασαχουσέτης, θα μπορούσαμε, όταν αφήσουμε στο παρελθόν τη σοβιετική πολιτισμολογία.

Μπορώ να μαντέψω, ποια διανοητικά παιχνίδια και Simulacrum μπορεί να μας χαρίσει η μεταπολεμική εποχή. Σύμφωνα με τη θεωρία του Γάλλου μαθηματικού Alexander Grothendieck, δημιουργού των σημαντικών αλλαγών στην αλγεβρική γεωμετρία, των θεωριών των αριθμών, των κατηγοριών και πολλών άλλων, «η απόδειξη πρέπει να βασίζεται σε διαχωρισμό μιας σειράς των πιθανών βημάτων».

Πρόσφατα, κατά τη φιλική συζήτηση με τη δημοσιογράφο Ναταλία Σοκολένκο, είχαμε αγγίξει το θέμα της θέσης ενός ποιητή, στην επανάσταση. Θέμα επίκαιρο. Θα αποστασιοποιηθώ από τα ευρωπαϊκά παραδείγματα, τα οποία είναι ελάχιστα γνωστά στο ευρύ κοινό, εκτός ίσως των προσωπικοτήτων όπως του Γκαρθία Λόρκα και του Λόρδου Βύρωνα, και ας θυμηθούμε τα γεγονότα που άλλαξαν την ιστορία μας. Έχω να διηγηθώ μια αρκετά ενδεικτική περίπτωση, από τα απομνημονεύματα ενός από τους πιο διανοούμενους ποιητές της Αργυρής Εποχής, του Βλαδυσλάβ Χοντασέβυτς. Σύμφωνα με αυτόν, ο Σεργκέι Γεσένιν, προκειμένου να εντυπωσιάσει μια κοπέλα, την προσκαλούσε αλαζονικά στις εκτελέσεις, τις οποίες, κατόπιν παρεκκλίσεώς του, μπορούσε αστραπιαία να κανονίσει ο φίλος του, ο τσεκίστας (σημ. μετ. - πράκτορας της NKVD) Γιάκιβ Μπλιούμιν.

Εάν, για παράδειγμα, ο Βλαντιμίρ Μαγιακόφσκι ενθουσιαζόταν με το επαναστατικό κίνημα και έβρισκε εκεί την έμπνευσή του, ο Γεσένιν, παρά την αγγελική εμφάνισή του, ήταν ένας σκληρός ρεαλιστής, έχτιζε την καριέρα του, βασιζόταν στη δόξα του πιο διάσημου ποιητή Αλέξανδρο Μπλοκ, εκμεταλλευόταν τη δόξα της λαϊκιστικής εικόνας, που ήταν της μόδας στη βαριεστημένη Αγία Πετρούπολη. Ο Γεσένιν επι-

δεικτικά παντρεύτηκε μια Εβραία, μετά παντρεύτηκε την εγγονή του Λέων Τολστόι, και ήταν σε σύγκρουση με την πολιτική ελίτ της κόκκινης αυτοκρατορίας. Ο ίδιος νόμιζε, ότι μπορούσε να εκβιάζει τους πολιτικούς. Θα υπενθυμίσω, ακριβώς αυτούς τους πολιτικούς, οι οποίοι εξόντωσαν την τσαρική οικογένεια. Αυτό κατέστρεψε τον ίδιο τον Γεσένιν.

Η ιστορία αντανακλά. Στη σύγχρονη ουκρανική λογοτεχνική σκηνή υπάρχουν επηρεασμένοι από τους (ποιητές) Γεσένιν, Μπλοκ, Σεμενκό, Τυτσύνα, Ρύλσκι. Θα υπενθυμίσω, ότι στην εποχή του μεταμοντερνισμού το αντίγραφο αυτού που δεν υπάρχει ονομάζεται Simulacrum. Αναφέροντας μερικά κτηνώδη παραδείγματα από την καλλιτεχνική ζωή, θα ήθελα να κεντρίσω την προσοχή στα σύγχρονα επιχειρήματα των νέων μελετητών, όπου οι προσπάθειες να επεξηγήσουν τις ανήθικες πράξεις με όρους τύπου «σπασμένος», «φοβισμένος», «δύσκολοι καιροί, δεν γινόταν αλλιώς» κ. λπ., δημιουργούν μέσα μου κάποιες λογικές απορρίψεις. Πώς να χειριστούμε τέτοιου είδους γεγονότα με τους σύγχρονους με μας από την άλλη πλευρά των συνόρων, και πώς μετά το πέρας των 100 χρόνων η νέα γενιά των μελετητών της λογοτεχνίας θα προσπαθεί να δικαιολογήσει τα βασανιστήρια στα υπόγεια των σημερινών δήθεν λαϊκών δημοκρατιών του Λουγάνσκ και Ντόννετσκ;

Ο Μυκόλα Χβυλιοβύι δε χρειάζεται μόνο στα πλαίσια «Μακριά από τη Μόσχα!». Όταν μιλάμε για καινούργιες αξίες, πρέπει να προσθέσουμε «Μακριά από το Φρανκό!», «Μακριά από το Σεβτσένκο!». Η δημιουργία μιας καινούργιας μορφής στην τέχνη πρέπει να προσφέρει κάτι εντελώς καινούργιο, αντί να αποσπάει κομμάτια από τα παλαιά επιτεύγματα. Σαν σήμερα γεννήθηκε ο Μ. Χβυλιοβύι, ένας από τους δύο Ουκρανούς συγγραφείς, οι οποίοι με περιεργο τρόπο έγιναν οι μόνιμοι συνομιλητές μου. Ο Μυκόλα Χβυλιοβύι βρίσκεται στο πεδίο της ηθικής, ενώ ο Μυκόλα Μπαζάν είναι άμεσος φίλος ποιητής. Αν αξίζει να τα συμπληρώσουμε με λόγια του Μπαζάν, ο οποίος μετά το θάνατο του Χβυλιοβύι έλεγε εξοργισμένος, ότι βίαια αναγκάζουν τους λογοτέχνες να φωνάζουν «Ζήτω» στους Σοβιέτ, στον Στάλιν, στον Γκόρκι; ΕΛ-

πίζω ότι οι διαχειριστές των μελλοντικών γεγονότων δε θα εμπνέονται από τα “τραγούδια” (ήχους μιμητικούς των ζώων, χωρίς συναίσθημα και μόνο με το ένστικτο), κυνηγώντας τους σκίουρους σε ζάλη του στερητικού συνδρόμου. Υποθέτω όμως, ότι στο μέλλον η ιστορία μας θα μοιάζει με *Simulacrum* στην υπηρεσία των καινούριων δικτατόρων.

Τις προάλλες, στη σελίδα μου στο Facebook είχα αναρτήσει την φωτογραφία μου με ένα λούτρινο παιχνίδι κοάλα με τη λεζάντα «Πάντα, ο χειμώνας πλησιάζει!». Αξιοσημείωτο είναι, ότι οι φίλοι μου άρχισαν να αντιδρούν στο οπτικό μέρος της ανάρτησής μου, όπου απεικονιζόταν το κοάλα, και όχι στο κείμενο, το οποίο απευθύνονταν στα Πάντα. Εδώ είναι το συμπέρασμα, ότι στο πολιτισμικό χώρο εμφανίστηκε μια νέα γενιά χρηστών, για την οποία ο φόρτος των πληροφοριών μετακινήθηκε στη διάσταση του Ρόσαχ και Λιούσερ, ενώ οι σκέψεις του Ηρακλείτου, Σενέκα ή του Προέδρου του εκάστοτε κράτους θα πρέπει να αποκτήσουν καινούριες μορφές επικοινωνίας. Είναι προφανές, ότι κινούμαστε στην κατεύθυνση της οπτικής ύπαρξης με αφελή φιλοσοφία.

Ίσως, πράγματι χρειαζόμαστε ένα καινούριο παράδειγμα πολιτισμού: τη φιλοσοφία του αφελούς κόσμου; Αυτή η αφέλεια, ίσως το τέκνο του Νίτσε, σαν ανώτατη μορφή της προσωπικότητας, είναι ικανή να δημιουργήσει καινούριες αξίες. Ο Κιέλλ Νόρντστρεμ,

Καθηγητής της Σουηδικής σχολής οικονομίας έχει την ώριμη άποψη ότι σε έναν πολυπολικό κόσμο, ενώνοντας μεταξύ τους υπάρχοντα συστήματα, θα μπορέσουμε να δημιουργήσουμε σύστημα μιας καινούριας τάξης. Και αυτό σίγουρα δεν είναι ανοησία, παιδιά. Σε έναν ολοκληρωτικό χώρο, μια κοινωνία, που είναι συνηθισμένη να πουλάει και να αγοράζει, απαιτεί από τον ποιητή μια κοινωνική ισορροπία. Αλλά η δόξα, σαν τη μπριζόλα, μαγειρεύεται με αίμα.

Τον ποιητή Μ. Χβυλιοβύι τσάκισε η ανάγκη να εξηγήσει στον εαυτό του την υποκατάσταση της πλαστικής μορφής τέχνης με το επαναστατικό περιεχόμενο των συνθημάτων, το παράλογο των καταδόσεων μεταξύ φίλων και συγγενών, οι βάρβαροι κανόνες στο παιχνίδι της επιβίωσης, το ψυχοφυσιολογικό Γολοντομόρ και η πρόβλεψη του σημερινού πληροφοριακού και γλωσσικού γκέτο. Οι κανόνες του παιχνιδιού γενικά δεν άλλαξαν, έχει αλλάξει όμως ο αριθμός των προσώπων σαν τον Μ. Χβυλιοβύι, που είναι ικανοί να αναλαμβάνουν ευθύνες για τις πράξεις της γενιάς τους.

Μετάφραση από ουκρανικά: **Οκσάνα Ρομανιούκ, Γαλήνης Μασλιούκ**

Το άρθρο δημοσιεύτηκε στα ουκρανικά στις 15.12.2018 στην ιστοσελίδα www.liga.net